

О. П. Борисенко, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів

ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

У статті розглянуто стан розробки і впровадження інновацій в підприємницьку діяльність. Україна визначила інноваційний розвиток як свій пріоритет. Проте, всі існуючі стратегії і програми соціально-економічного розвитку не призвели до формування інноваційної економіки. Зазначено, що основною причиною низької інноваційної активності є недостатнє фінансування наукових та науково-технічних розробок на всіх етапах їх проведення. В Україні сформовано законодавче поле, що визначає правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи інноваційної діяльності. Проте динамічний розвиток інноваційного середовища диктує необхідність віднаходження адекватних сучасним умовам фінансових механізмів підтримки розвитку інноваційної діяльності.

Одним із механізмів залучення та використання фінансових ресурсів з метою забезпечення важливих потреб держави є державне цільове програмування. Проте результативність цих програм викликає занепокоєння, оскільки вони так і не стали дієвим та ефективним інструментом розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць. Більш дієвим і реальним механізмом підтримки інноваційного розвитку підприємництва в Україні є залучення фінансово-кредитних установ. Державна підтримка надається у вигляді кредитних гарантій і компенсації процентів за кредитами, що надзвичайно полегшує фінансовий тягар бізнесу. Проте, вичерпання власних фінансових ресурсів та залучення позикового капіталу призвели до погіршення фінансового стану багатьох підприємств України і спонукали їх шукати альтернативні механізми фінансування інноваційної діяльності. Таким фінансовим механізмом є залучення венчурних фондів, що орієнтовані на роботу з інноваційними підприємствами та (стартапами). Але в Україні немає системного розуміння венчурного бізнесу. Венчурний бізнес є незрозумілим механізмом фінансування, схильним реалізовувати лише короткострокові інвестиційні проекти. Також альтернативним фінансовим механізмом є залучення грантів. Основним завданням грантових програм є надання фінансової, технічної та консультаційної допомоги стартапам на ранній стадії їх розвитку. Водночас, має бути системний підхід у визначенні напрямів інноваційних розробок, які були б сформовані в контексті інноваційної діяльності великих підприємств. Це дозволило б розробникам мати консультаційну або експертну підтримку, майданчик для експериментального випробування тощо. Важлива роль в забезпеченні умов інноваційного розвитку, формування національної інноваційної інфраструктури належить державі, яка визначає стратегічні напрями розвитку і забезпечує ресурсну підтримку. Разом з тим, найважливішим виявляється фінансовий механізм підтримки інноваційного розвитку підприємництва, в якому держава має запропонувати умови, методи та інструменти акумуляції та використання фінансових ресурсів найбільш ефективним способом для всіх зацікавлених в ньому осіб.

Ключові слова: фінансові механізми державної підтримки, інноваційний розвиток, фінансово-кредитні інструменти, венчурний капітал.

O. P. Borysenko. Financial mechanisms of state support for innovative development of entrepreneurship in Ukraine

The article examines the state of development and implementation of innovations in entrepreneurial activity. Ukraine has identified innovative development as its priority. However, all existing strategies and programs of socio-economic development did not lead to the formation of an innovative economy. It is noted that the main reason for low innovation activity is insufficient financing of scientific and scientific and technical developments at all stages of their implementation. In Ukraine, a legislative field has been formed that defines the legal, economic and organizational foundations of the formation of a complete system of innovative activity. However, the dynamic development of the innovation environment dictates the need to find financial mechanisms to support the development of innovation activities that are adequate to modern conditions.

One of the mechanisms for attracting and using financial resources to ensure the important needs of the state is state targeted programming. However, the effectiveness of these programs is cause for concern, as they have not yet become an effective and efficient tool for solving the most important problems of the development of the state, certain sectors of the economy or administrative-territorial units. A more effective and real mechanism for supporting the innovative development of entrepreneurship in Ukraine is the involvement of financial and credit institutions. State support is provided in the form of credit guarantees and compensation of interest on loans, which greatly eases the financial burden of business. However, the depletion of own financial resources and the attraction of loan capital led to the deterioration of the financial condition of many Ukrainian enterprises and prompted them to look for alternative financing mechanisms for innovative activities. Such a financial mechanism is the involvement of venture capital funds focused on working with innovative enterprises and (startups). But there is no systematic understanding of venture business in Ukraine. Venture business is an obscure financing mechanism that tends to implement only short-term investment projects. Also, attracting grants is an alternative financial mechanism. The main task of the grant programs is to provide financial, technical and consulting assistance to

startups at an early stage of their development. At the same time, there should be a systematic approach in determining the directions of innovative developments, which would be formed in the context of the innovative activities of large enterprises. This would allow developers to have consulting or expert support, an experimental testing ground, etc. An important role in ensuring the conditions of innovative development, the formation of the national innovative infrastructure belongs to the state, which determines the strategic directions of development and provides resource support. At the same time, the most important is the financial mechanism for supporting the innovative development of entrepreneurship, in which the state should offer conditions, methods and tools for the accumulation and use of financial resources in the most effective way for all interested parties.

Key words: financial mechanisms of state support, innovative development, financial and credit instruments, venture capital.

Постановка проблеми. Основними факторами, що в сучасних умовах відкритості світової економіки можуть забезпечити країні економічне зростання, є підприємництво і інновації. Адже саме інноваційний розвиток надає підприємству поштовх у побудові довгострокової програми самовдосконалення, результатом якої стане конкурентоспроможність і підприємницький дохід.

Проте сьогодні в Україні стан розробки і впровадження інновацій в підприємницьку діяльність знаходиться на низькому рівні. Основною причиною, що впливає на стан інноваційної діяльності, є недостатнє фінансування наукових та науково-технічних розробок, доведення їх до практичної реалізації та комерціалізації, а також неефективність дії існуючих фінансових механізмів. Результатом існування зазначеної проблеми є те, що українські винахідники реалізують свої ідеї в інших країнах або їх розробки залишаються на папері. Як наслідок – зниження конкурентоспроможності вітчизняної продукції, неможливість провести структурні реформи в економіці, не зацікавлення у подальшому розвитку інновацій та механізмів інноваційної діяльності тощо. Разом з тим, умови сучасного глобалізованого ринкового середовища «диктують необхідність активізації інноваційної діяльності як найбільш ефективного способу підвищення конкурентоспроможності країни та подальшого її розвитку на інтенсивній основі» [5, с. 3].

Тому надзвичайно важливим є дослідження чинників, що стануть каталізатором активізації підприємницької інноваційної діяльності, головними з яких є фінансові механізми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням інноваційного розвитку України приділяло увагу багато українських науковців, у тому числі М. Дмитренко, Я. Жаліло, О. Собкевич, А. Сухоруков, А. Шевченко, А. Яковлев та багато інших. Проблема інноваційного розвитку як каталізатора соціально-економічного та політичного розвитку України переймалися такі вітчизняні вчені як В. Гець, А. Гальчинський, М. Долішній, В. Кремень, І. Курас, Ю. Пахомов, С. Пирожков, В. Семиноженко, О. Стреліна, А. Чухно та інші. Фінансові механізми інноваційної діяльності, раціональне фінансування науки, бюджетного фінансування науково-технічної діяльності в Україні були в центрі уваги таких науковців як І. Булкін, В. Варфоломеева, Т. Лебеда, Б. Маліцький, О. Попович, В. Соловйов та інші. Проте динамічний розвиток інноваційного середовища диктує необхідність віднаходження адекватних сучасним умовам механізмів підтримки розвитку інноваційної діяльності, а значить пошуку нових підходів до вирішення існуючих проблем.

Мета статті. Метою статті є визначення напрямів удосконалення фінансових механізмів державної підтримки інноваційного розвитку підприємництва в Україні.

Виклад основного матеріалу. Питання забезпечення сталого розвитку України в сучасному динамічному світі стали предметом усвідомлення, вивчення і обговорення в колі науковців, практиків, представників громадськості. Україна визначила свої довгострокові цілі та пріоритети – інноваційний розвиток. Проте, всі існуючі стратегії і програми соціально-економічного розвитку хоча і мали інноваційну складову як перспективу розвитку для країни, і підтримувалися на всіх рівнях управління, до формування інноваційної економіки не призвели. Більш того, поступово руйнувалася система наукових досліджень, орієнтованих на подальшу реалізацію у виробництві та промисловості, а талановиті науковці реалізовували свої розробки в інших країнах.

Згідно з даними Державної служби статистики, за два десятиліття (з 2000 по 2020 роки) частка підприємств, які займалися інноваційною діяльністю, не перевищувала 16,6 %, а частка реалізованої інноваційної продукції з року в рік зменшувалася й у 2020 році була зафіксована на рівні майже 2 % від загального обсягу реалізованої продукції (рис. 1) [3].

Лише 11 % інноваційних технологій використовуються в реальному секторі економіки. Найвища частка технологічно інноваційних зафіксована серед великих підприємств (31 %), тому що вони мають потрібну кількість персоналу для втілення розробок, формування додаткової вартості. На підприємствах 90 % інновацій здійснюються за власний кошт бізнесу, 3,1 % – іноземних інвесторів, 2,9 % – кошти з інших джерел. Проте фахівці вважають, що ці показники є завищені, оскільки підприємства включають у свої інновації також устаткування, яке часто не українського виробництва.

Основним нормотворчим документом, що визначає правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи інноваційної діяльності, є закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [9]. Його метою є забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках науково-технічного оновлення виробництва, підвищення

конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках. Саме для досягнення мети пропонуються фінансові механізми прямого бюджетного фінансування та співфінансування; відшкодування відсоткових ставок за кредитами, отриманими суб'єктами господарювання у банках; часткової компенсації вартості виробництва продукції; кредитів за рахунок коштів державного бюджету, кредитів (позик) і грантів міжнародних фінансових організацій, залучених державою або під державні гарантії тощо [9].

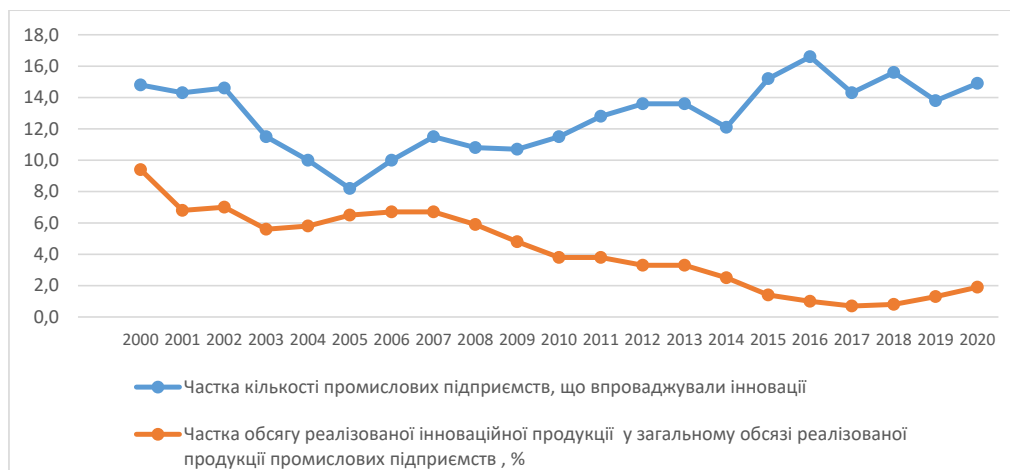

Рис. 1. Інноваційна діяльність промислових підприємств України [3]

Відповідно до національного законодавства державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом:

- фінансової підтримки виконання інноваційних проєктів;
- стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проєктів;
- встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності [8].

Аналізуючи за даними Державної служби статистики джерела фінансування інноваційної діяльності можемо зазначити, що основним джерелом фінансування були і залишаються власні кошти підприємств, обсяг яких, наприклад, 2020 року склав 12,3 млрд грн. Це становить 85 % від усіх коштів, витрачених підприємствами на інновації, і знаходиться у загальному тренді останніх років, починаючи з 2014 року [2].

Обсяги державного фінансуванні інноваційного розвитку 2020 року були на рівні 1,9 % від інвестованих в інноваційну діяльність підприємств коштів, що є середнім значенням цього показника за останні двадцять років (за виключенням 2018–2019 років, коли обсяг внеску держави в інноваційний розвиток підприємств становив 4–5 %).

Зауважимо, що не зважаючи на зростання витрат на виконання наукових досліджень і розробок, які, наприклад, з 2010 до 2020 року зросли більше ніж у двічі (рис. 2), такі інструменти фінансової підтримки як кошти інвесторів-нерезидентів зменшилися за цей же період майже у 20 разів [2].

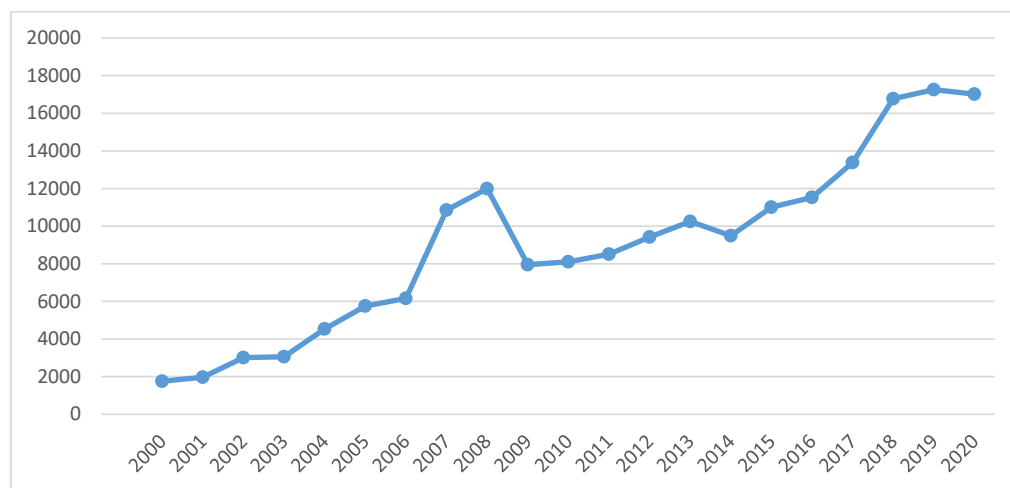

Рис. 2. Витрати на виконання наукових досліджень і розробок, млн грн [1]

Отже, статистичні дані свідчать про зменшення рівня іноземного інвестування в зазначену сферу, оскільки формування комфортного інвестиційного середовища зазнавало рік від року проблем. Підтвердженням цього було скорочення іноземних інвестицій від 1,8 % у 2014 році до 0,9 % у 2020 році.

Також підприємці використовують кошти з інших джерел фінансування, як то кредитні ресурси, венчурний капітал, гранти тощо. У структурі загальних джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств вони становлять 10–12 %, що залежить від регуляторних дій держави та потенційних спроможностей підприємств.

Слід зазначити, що процес інноваційної діяльності містить декілька етапів: формування інноваційної ідеї та наукового обґрунтування проекту щодо обсягів, термінів, джерел інвестицій, розмірів очікуваного прибутку тощо. На цьому етапі фінансування можливе за рахунок державного бюджету (якщо розробка стосується пріоритетних напрямів наукових досліджень) або за рахунок власних коштів, що в обох випадках може бути здійснено в надзвичайно обмежених обсягах через дефіцит коштів Державного бюджету або відсутність вільних обігових коштів підприємства.

Другий етап пов'язаний з розробкою проекту з чітко окресленою кінцевою метою, оптимальним планом реалізації інноваційного проекту. На цьому етапі фінансування стає можливим із залученням інвесторів, що зацікавлені в довгостроковому інвестуванні в перспективні розробки, або грантових програм.

Наступний третій етап пов'язаний із впровадженням у виробництво інноваційного проекту та його комерціалізацією. Джерелами фінансування на даному етапі можуть бути фінансово-кредитні організації, лізингові компанії, венчурні фонди, міжнародні інвестори, міжнародні грантові програми тощо.

Кошти державного бюджету в Україні виділяються на першочергові пріоритетні проекти, що є життєво важливими для країни. Обсяги асигнувань співвідносяться з рівнем ВВП країни і встановленим відсотком, що виділяється на основні потреби країни. В Україні частка витрат на виконання наукових досліджень і розробок у ВВП країни зменшується з року в рік. Так, 2020 року цей показник становив 0,41 % ВВП (рис.3). Для порівняння зазначимо, що у високотехнологічних галузях промисловості інших країн витрати на науково-технічні дослідження і розробки значно вищі, а саме: в США – становлять 1,9 % ВВП, в Німеччині – 2,7 %, в Японії – 3 % [4].

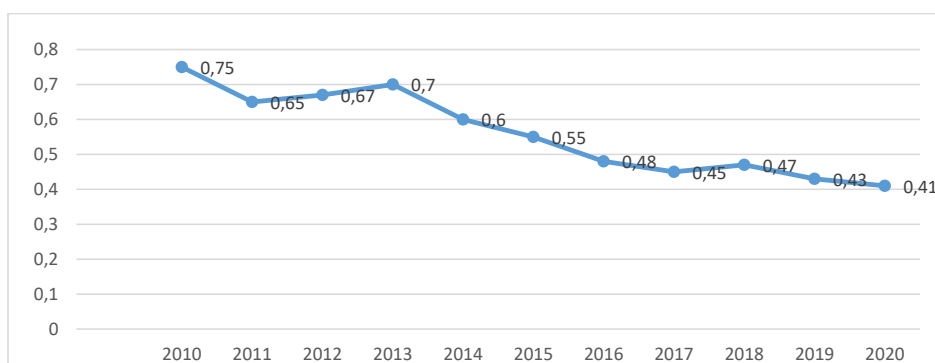

Рис. 3. Частка витрат на виконання наукових досліджень і розробок у ВВП України, % [1]

Одним із механізмів залучення та використання фінансових ресурсів з метою забезпечення важливих потреб держави є державне цільове програмування. Згідно нормативно-правових актів в Україні передбачається реалізація завдань та заходів приблизно 15 державних цільових програм, з яких лише 1–2 – науково-технічного спрямування. Проте результативність цих програм викликає занепокоєння, оскільки вони «так і не стали дієвим та ефективним інструментом розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць» [6]. Розподіл за державними цільовими програмами бюджетних коштів засвідчує важливість проблеми, проте контроль за їх витрачанням здійснюється неефективно: не аналізується рівень досягнення задекларованих кінцевих результатів програм; прогнольні обсяги фінансових ресурсів програми, у тому числі коштів державного бюджету, не узгоджуються з реальними можливостями їх фінансування; не визначаються ефекти від отриманих результатів для суміжних або взаємозалежних галузей тощо. Виконання державних цільових програм має супроводжуватися інформуванням суспільства через веб-ресурси для здійснення контролю з боку громадськості [6].

Більш дієвим і реальним механізмом підтримки інноваційного розвитку підприємництва в Україні є залучення фінансово-кредитних установ, які на основі тимчасовості надання, цільового призначення, поворотності наданих коштів, платності за їх використання, надають фінансові інструменти, забезпечуючи адміністративну підтримку управління активами, надають повний спектр управління проектами та сервіс всіх зацікавлених осіб. Однією з таких інституцій є Державна інноваційна фінансово-кредитна установа в структурі Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України, основними завданнями якої є [7]:

- відбір інноваційних та інвестиційних проєктів і програм для їх фінансової підтримки;
- фінансування за рахунок власних та залучених коштів інноваційних досліджень, проєктів і програм, спрямованих на впровадження у виробництво прогресивних науково-технічних розробок і технологій, освоєння випуску нових видів продукції шляхом створення нових виробництв, передачі обладнання, устаткування в оренду (лізинг) або придбання частки корпоративних прав у статутному капіталі господарських організацій, які працюють за новітніми технологіями, надання відповідно до законодавства суб'єктам господарювання кредитів, їх інвестування, провадження спільної діяльності;
- фінансування заходів щодо розвитку інноваційної інфраструктури;
- фінансування інноваційних та інвестиційних проєктів і програм за рахунок коштів державного бюджету відповідно до пріоритетів інноваційного та інвестиційного розвитку національної економіки;
- залучення коштів, у тому числі іноземних, надання гарантій для фінансування науково-технічних і маркетингових досліджень, конструкторсько-технологічних та інших проєктних робіт, науково-технічного пошуку, інноваційних та інвестиційних проєктів і програм;
- розроблення та здійснення комплексу заходів передінвестиційного характеру;
- супроводження інноваційних та інвестиційних проєктів і програм, здійснення контролю за ефективною їх реалізацією і цільовим використанням суб'єктами інноваційної діяльності наданих Установою коштів;
- налагодження співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями, урядовими та неурядовими організаціями іноземних держав з питань залучення фінансових ресурсів в економіку України і реалізація спільних інноваційних та інвестиційних проєктів і програм;
- участь у розробленні та здійсненні комплексу заходів організаційного, фінансового, економічного і правового характеру з метою забезпечення розвитку підприємництва, підтримки малого та середнього бізнесу в науково-технічній та інноваційній діяльності.

Для реалізації поставлених завдань Державна інноваційна фінансово-кредитна установа використовує всі необхідні інструменти, як:

- кредитування й фінансування, управління, супроводження досліджень, проєктних робіт, інноваційних та інвестиційних проєктів і програм тощо;
- набуття прав інтелектуальної власності та їх реалізація;
- моніторинг, обстеження та дослідження потенційних об'єктів інноваційної та інвестиційної привабливості, інформаційне обслуговування учасників інноваційних та інвестиційних проєктів і програм на договірній основі;
- організація відбору інноваційних та інвестиційних проєктів і програм, пошук їх виконавців та інвесторів як в Україні, так і за її межами, проведення наукової експертизи тощо [7].

Також, сьогодні в Україні функціонує Фонд розвитку підприємництва, який фактично є адміністратором таких фінансових інструментів як Державна програма «Доступні кредити 5–7–9 %», за якою з початку дії воєнного стану українці отримали від банків понад 63 млрд гривень кредитів, та Урядова програма «Доступний фінансовий лізинг 5–7–9 %», які були розроблені та запропоновані суб'єктам малого та середнього підприємництва для посилення їх інвестиційної активності. Особливістю такого механізму фінансування є те, що кредитні гарантії надаються державою за кредитами мікро та малих підприємств, які не володіють достатнім розміром майна для передачі його в забезпечення за кредитом або характеризуються підвищеними кредитними ризиками, наприклад, як новостворені підприємства. Завдяки кредитним гарантіям держава через Фонд розвитку підприємництва покриває частину кредитного ризику малого підприємництва, створюючи умови для залучення банківського кредиту. Отже, державна підтримка надається у вигляді кредитних гарантій і компенсації процентів за кредитами, що надзвичайно полегшує фінансовий тягар бізнесу. Проте, вичерпання власних фінансових ресурсів та залучення позикового капіталу призвели до погіршення фінансового стану багатьох підприємств України і спонукали їх шукати інші механізми фінансування інноваційної діяльності.

Альтернативою державним фондам є венчурні фонди, що орієнтовані на роботу з інноваційними підприємствами та проєктами (стартапами). Венчурні фонди створюються на акціонерній основі як спільний фонд інноваційної фірми та інших корпорацій, готовий надати ризиковий (венчурний) капітал. Венчурний фонд є однією із ведучих структурних ланок інкубаторів бізнесу.

Особливістю венчурного фінансування є те, що:

- кошти фонду вкладаються у венчурний бізнес без гарантій з боку венчура-фірми;
- капітал розміщується не як кредит, а у вигляді паю в статутний фонд фірми;
- термін окупності проєкту становить 5–7–10 років до отримання прибутку на вкладений капітал;
- можливість повернути вкладені фондом кошти відповідно до частки пайової участі з'являється в момент виходу цінних паперів фірми на відкритий ринок.

Все це створює вигідні умови молодим підприємствам-новаторам, які не мають істотних особистих заощаджень. До того ж венчурні фонди, тривалий час працюючи на полі відповідних технологій, володіють корисними контактами з підприємницькими та венчурними спільнотами, а також можуть забезпечити експертизу

з менеджменту та маркетингу для виведення продуктів та сервісів на глобальні ринки, організувати професійне консультування тощо.

Врешті решт венчурні фонди стають співвласниками венчурної фірми через внесок у статутний фонд підприємства. Таким чином, венчурний фонд є зацікавленим в успіху венчурного (інноваційного) підприємства.

На жаль, в Україні системного розуміння венчурного бізнесу немає, а сам венчурний бізнес є незрозумілим, з невідпрацьованим механізмом фінансування, схильним реалізовувати лише короткострокові інвестиційні проекти, а тому – непопулярним. Близько 30% коштів венчурних фондів спрямовані в цінні папери з метою отримання доходів у вигляді дивідендів і відсотків. А в останні роки вони намагаються долучатися до проектів на більш пізніх стадіях фінансування і брати на себе все менше ризиків.

Як зазначають експерти, український венчурний ринок залишається невеликим за обсягом і, наприклад, 2018 року український ринок венчурних інвестицій становив \$ 337 млн, що становить 0,1 % від світового рівня [10]. Проблема полягає у відсутності знань у фахівців сфери інноваційної діяльності щодо застосування венчурних фінансових механізмів, організації бізнес-середовища в умовах використання кредитних або венчурних ресурсів, навичок ефективної комерціалізації продукту тощо. Яскравим прикладом ілюстрації несприйняття альтернативних механізмів фінансування інноваційної сфери – розвиток ІТ-аутсорсингу, де українські фахівці стають виконавцями завдань з формування прибутку іноземним компаніям.

Також з метою ефективного впровадження інновацій підприємствами малого і середнього бізнесу у структурі Міністерства фінансів України було створено Фонд розвитку інновацій, завданням якого була допомога у комерціалізації вітчизняних інноваційних розробок та випуску на внутрішній та зовнішній ринок нових технологій, товарів чи послуг. Виконання такого завдання передбачалося через надання фінансової, технічної та консультаційної допомоги стартапам на ранній стадії їх розвитку, активне залучення приватних партнерів та інвесторів, щоб якомога більше українських компаній отримали можливість розвивати свій бізнес.

Державний Фонд розвитку інновацій (Ukrainian Startup Fund) надає фінансування у формі грантів. Статутний капітал Фонду, разом з коштами виділеними з Державного бюджету, становить 440 млн грн. Бюджет формується за рахунок коштів державного бюджету, добровільних пожертв та благодійних внесків.

Процес відбору стартапів для надання грантів відбувається на конкурсній основі: компанії оцінюються та обираються радою незалежних експертів. На стадії pre-seed стартап може отримати грант на суму 25 тис. дол, на стадії seed – 50 тис. дол. Один стартап може сумарно отримати 75 тис дол. Цільовими секторами для отримання грантової підтримки є розробки у сфері військових технологій, ІТ-технологій, HR- технологій, агротехнологій, штучного інтелекту, великих даних, енергетики та екології тощо [11]. Водночас, має бути системний підхід у визначенні напрямів інноваційних розробок, які були б сформовані в контексті інноваційної діяльності більших підприємств. Це дозволило б новим розробникам мати консультаційну або експертну підтримку, майданчик для експериментального випробування тощо.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, важлива роль в забезпеченні умов інноваційного розвитку, формування національної інноваційної інфраструктури належить державі, яка визначає стратегічні напрями розвитку і забезпечує ресурсну підтримку. Основним ресурсом, який необхідний для реалізації ідей будь-якого рівня геніальності є фінансовий ресурс. Проте, найважливішим виявляється фінансовий механізм підтримки інноваційного розвитку підприємництва, в якому держава має запропонувати умови, методи та інструменти акумуляції та використання фінансових ресурсів найбільш ефективним способом для всіх зацікавлених в ньому осіб. Не секрет, що в Україні інвестиційні компанії готові фінансувати проекти переважно на заключних його стадіях, коли пройдені найбільш ризиковані моменти й розробка отримує завершених контурів, банки не дають кредити для проектів «з нуля» без належної гарантії або застави, венчурні фонди зацікавлені у розробках в галузі високих технологій. Тому виникає необхідність пошуку нових механізмів фінансування і супроводу інноваційної діяльності, щоб український бізнес не мігрував закордон, а створював професійну бізнес спільноту в Україні.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. Витрати на виконання наукових досліджень і розробок за видами робіт за 2010-2020 роки Державна служба статистики. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств. Статистична інформація. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. Інноваційна діяльність промислових підприємств України. Статистична інформація. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Економіка Сполучених Штатів Америки. Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/...](https://uk.wikipedia.org/wiki/)
5. Інноваційний розвиток промисловості як складова структурної трансформації економіки України : аналіт. доп./О.В.Собкевич, А.І.Сухоруков, А.В.Шевченко [та ін.]; заред. Я.А.Жаліла. – К. : НІСД, 2014. – 152 с. – (Сер. «Економіка», вип. 15). URL: [HTTPS://NISS.GOV.UA/SITES/DEFAULT/FILES/2014-05/EKOMIKA_15-694C8.PDF](https://NISS.GOV.UA/SITES/DEFAULT/FILES/2014-05/EKOMIKA_15-694C8.PDF)

6. Міністерство економіки України. Стан виконання державних цільових програм у 2020 році (2022). URL: <https://www.me.gov.ua/documents/list?lang=uk-ua&tag=derzhavnitsiloviprogrami>:

7. ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ УСТАНОВИ: постанова Кабінету Міністрів України; Статут від 15.06.2000 № 979 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2000-%D0%BF#Text>

8. Про інноваційну діяльність: закон України від 04.07.2002 № 40-IV <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15/print>

9. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 16.01.2003 № 433-IV <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17/>

10. Спецпроект «Інновації в дії» (2019). URL: <HTTPS://WWW.EPRAVDA.COM.UA/PROJECTS/TECHIIA/2019/11/12/653463/>

11. Ukrainian Startup Fund (2022). URL: <HTTPS://UASPECTR.COM/TAG/UKRAINIAN-STARTUP-FUND/>

References:

1. State Statistics Service of Ukraine (2022) “Costs of scientific research and development by type of work for 2010-2020. Statistical information” [Vytraty na vykonannya naukovykh doslidzhen' i rozrobok za vydamy robot za 2010-2020 roky. Statystychna informatsiya], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 15 November 2022).

2. State Statistics Service of Ukraine (2022) “Sources of financing of innovative activities of industrial enterprises. Statistical information” [Dzherela finansuvannya innovatsiyanoi diyal'nosti promyslovykh pidpryyemstv. Statystychna informatsiya], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 15 November 2022).

3. State Statistics Service of Ukraine (2022) “Innovative activity of industrial enterprises of Ukraine. Statistical information” [Innovatsiyana diyal'nist' promyslovykh pidpryyemstv Ukrayiny. Statystychna informatsiya], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 15 November 2022).

4. Economy of the United States of America. Wikipedia, available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki/...> (Accessed 15 November 2022).

5. Edited by J. A. Zhalila (2014). Innovatsiyyny rozvytok promyslovosti yak skladova strukturnoyi transformatsiyi ekonomiky Ukrayiny [Innovative development of industry as a component of the structural transformation of the economy of Ukraine], Analytical report. Press NISD, Kyiv, 152 p. [Ukraine], available at: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2014-05/Ekomika_15-694c8.pdf (Accessed 15 November 2022).

6. Ministry of Economy of Ukraine (2022), State of implementation of state target programs in 2020, available at: <https://www.me.gov.ua/documents/list?lang=uk-ua&tag=derzhavnitsiloviprogrami>: (Accessed 15 November 2022).

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), “Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “Issues of the State Innovative Financial and Credit Institution””, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2000-%D0%BF#Text> (Accessed 15 November 2022).

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “About innovative activity”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15/print> (Accessed 15 November 2022).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “About the priority areas of innovative activity in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17/print> (Accessed 15 November 2022).

10. Special project “Innovations in action”, available at: <https://www.epravda.com.ua/projects/techiia/2019/11/12/653463/> (Accessed 15 November 2022).

11. Ukrainian Startup Fund (2022), available at: <https://uaspectr.com/tag/ukrainian-startup-fund/> (Accessed 15 November 2022).